

GOTIKA

- kiparstvo i slikarstvo

-**kiparstvo** gotike - još pretežito vezano za arhitekturu

-razlike od romaničkog kiparstva:

- volumeni skulptura su sve manje plošni, a sve više se kipovi zaobljuju
- samostalne skulpture na konzolama ili su postavljene među stupovima pa se čini kao da su u nišama
- raste i broj skulptura oko portala, pa čak prekrivaju cijelo glavno, pa i bočna pročelja i portale
- kipovi nisu rađeni zbog ukrasa, nego služe prikazu svekolikog znanja i vjerovanja toga doba
- naglašeni **humanizam** gotike - velik dio sadržaja u likovima i prizorima odnosio na čovjeka, a ne na svece i božanske likove
- humani prikazi javljaju se u **tri tematska kruga**:
 - svakidašnji život čovjeka koji se prikazivao u prizorima četiriju godišnjih doba i 12 mjeseci
 - moralni život koji je uprizoren borbom vrlina (lijepih mladih djevojaka) koje se bore protiv mana (ružne nakaze);
 - misaoni život kroz personifikaciju tzv. sedam slobodnih umjetnosti (gramatike, retorike, dijalektike, te geometrije, aritmetike i astronomije i glazbe)

Rana gotika -likovi su izduženi i uklapaju se u širinu stupovlja (sačuvano iz razdoblja romanike kao prilagodba arh. okviru)

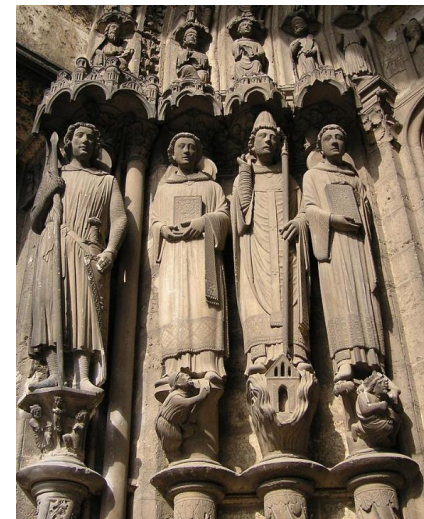
-strogo frontalni stav i lica su potpuno ukočena

Kasna gotika - lica postaju „mekanija“, dobivaju „arhaiski“ smješak, nagib tijela na jednu, a glave na drugu stranu, izvijanje u krivulji – **gotička S- linija** (kontrapost)

-pojava konzola na koje se postavlja kip, a iznad glave istake kao mali svodovi sa šiljastim tornjićima (fijale)

Kraljevi s portala katedrale u Chartresu, 12. st.(rana gotika)

Mučenici s portala katedrale u Chartresu, 13. st.(visoka gotika)

- vrhunac gotičke skulpture -
Portal katedrale, Reims, 13. st.
- u dvije kompozicije *Blagovijesti* (Navještenja) i Vizitacije
- dva ženska lika okrenuta jedan prema drugom naglašenog volumena, draperije i tijela koje obrazuje S liniju (na licu anđela arhaiski smješak)

- u kasnoj gotici pojava potpuno suprotnih struja - **gotički naturalizam**, a druga **gotički idealizam**
- **naturalizam** je nastao kao rezultat promatranja ljudi, prirode i predmeta – ocrtava se svaka pojedinost na predmetu ili na licu
- zbog doslovna i pomna precrtavanja na temelju promatranja prirode (lat. natura), takav je stil nazvan naturalizmom
- tim su se načinom redovito prikazivali različiti prizori muka (martirija) Kristovih i brojnih kršćanskih mučenika, opisujući iscrpno svaku pojedinost
- **idealizam** - postići što ugodniji dojam blagosti i vedrine – kod prikaza Bogorodice i vedrih zgoda iz Evandjelja
- na kraju kasnogotičkog razdoblja počinje pretjerano ukrašavanje, kod prikaza likova počinje se nagomilavati odjeća sa puno nabora, koja nema veze sa tijelom na kojem se nalazi

-gotičko kiparstvo pod kraj 13. st. uvodi novu vrstu religioznih kipova namijenjenih za privatne potrebe vjernika - najčešća tema - **Pietà** (*oplakivanje Krista*) koja prikazuje Krista u krilu Bogorodice
-najčešće su takvi kipovi rađeni u bojenom drvetu i skromnih su dimenzija

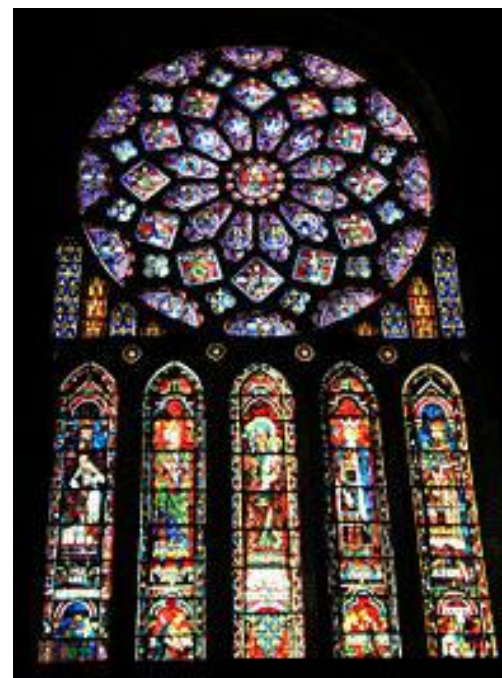

slikarstvo gotike

- slikarstvo u osnovi slijedi razvoj kiparstva – u početku arhaični i još uvijek frontalnih prikazi ljudskoga lika, kasnije se razvijaju prirodniji, trodimenzionalni prikazi
- u **Francuskoj** se slikarstvo javlja na oslikanim prozorima (koji su potpuno zamijenili zid, tako da nemamo freske) - **vitrajima** s plošnim, dvodimenzionalnim prikazima izrazito žarkih boja
- od poč. XIII. st. razvija se → **iluminacija** (knjižno slikarstvo) prikaz ljudskoga lika se mijenja, postaje precizniji, s puno detalja
- mekom modelacijom se postiže plastičnost prikaza
- u Italiji se gotičko **zidno** i **štafelajno** slikarstvo (slikarstvo na dasci) razvija sa zakašnjenjem pa se značajnije promjene javljaju tek poč. 14. st. - napuštaju se strogi bizantinski oblici i teme a u svetačke prikaze i narativne cikluse se unosi prirodnost i emocionalnost
- postoji tzv. sienska slikarska škola, koja je njegovala lirsko-poetičan i visokoidealizirani prikaz (slikari, braća A. i P. **Lorenzetti**)
- postoji i firentinska škola - slikar **Giotto da Bondone** - naglašena plastičnost likova, narativnost i stvaranje perspektivnoga trodimenzionalnog prostora - postavila temelje renesansnoga slikarstva

Rozeta – vitraj u katedrali Notre-Dame u Parizu

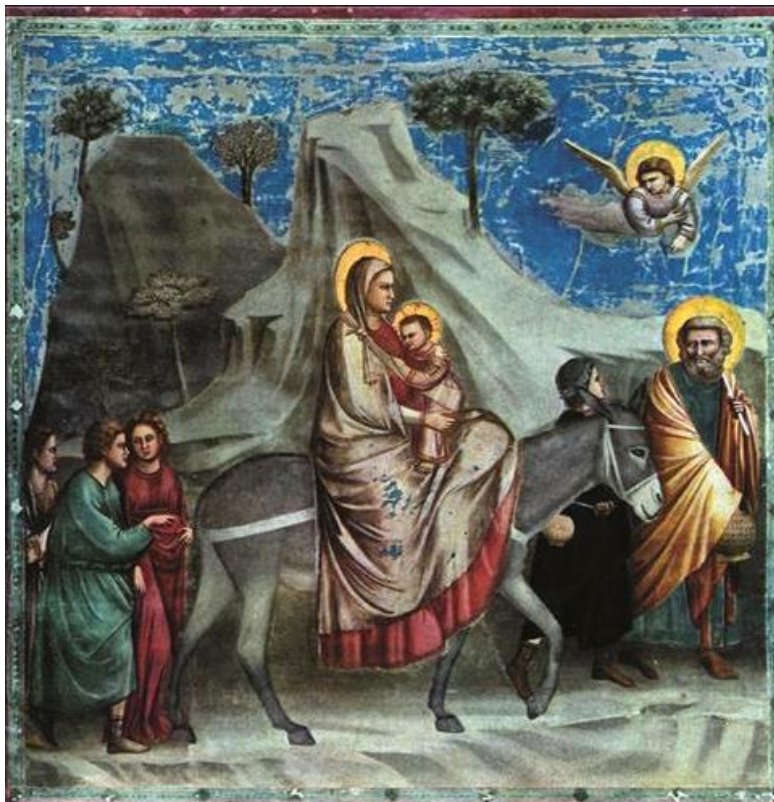
Vitraji u katedrali
Notre-Dame u
Chartres-u, Francuska

inovativni sienski slikar Ambrogio Lorenzetti naslikao je svoje glavno djelo “*Alegorija dobre i loše vladavine*” u sienskoj gradskoj vijećnici (*Palazzo Pubblico*)- njegova alegorija je profana i pokazuje novi humanistički interes za republikansku vlast i upravu

Učinci dobre vladavine, oko 1340., centralni dio freske u *Palazzo Pubblico*, Siena.

Giotto da Bondone

Bijeg u Egipat

Oplakivanje Krista

- u velikoj mjeri se izrađuju **tapiserije** – izraz bogatstva – oblažu se čitavi zidovi dvoraca, crkava
- tapiserije imaju ulogu ukrasa ali i toplinske izolacije
- iz. 14.st. – tapiserija s prizorima Apokalipse (74 prizora, dužine oko 150 m)

Tapiserija iz katedrale u Angers-u, Francuska

Časoslov vojvode od Berryja, poč. 15. st., braća Limbourg – tri **minijature** s prikazima mjeseci (za studeni, travanj, siječanj)

